

DOPORUČENÍ PRO SPECIÁLNÍ A INTEGROVANÉ ŠKOLY

1. Zavedení uměleckých metod jako každodenního nástroje vzdělávání

Pravidelně využívat umělecké činnosti (pantomima, koláž, tanec, vizuální divadlo) nejen v hodinách výtvarné výchovy, ale i při výuce všeobecných předmětů (dějepis, biologie, český jazyk, matematika).

Zavádět cyklické mezioborové projekty propojující umění se společenskými a identitními tématy (např. „Moje malá vlast“, „Barvy a emoce“, „S divadlem napříč epochami“).

2. Zajištění přístupu k didaktickým materiálům v českém znakovém jazyce (ČZJ)

Vytvářet a zpřístupňovat instruktážní videa, tematické slovníky a animace s překladem do ČZJ.

Zaměstnávat nebo školit pedagogy a tlumočníky v oblasti znakového jazyka a tvorby vizuálních materiálů podporujících porozumění obsahu.

3. Školení pro učitele v oblasti arteterapie a vizuálního vzdělávání

Zavádět programy dalšího vzdělávání v oblasti neverbální komunikace, arteterapie, divadelní edukace a projektových metod.

Zajistit přístup ke scénářům, ukázkám prací a modelovým záznamům hodin jako metodickým pomůckám.

4. Rozvoj emočních a sociálních kompetencí žáků

Zavádět hodiny rozvíjející empatii, sebeuvědomění a schopnost vyjadřovat emoce prostřednictvím umění (např. hodiny pantomimy, jógy, workshopy expresivní tvorby).

Podporovat práci ve skupinách s jasně definovanými rolemi – vedoucí, tvůrce, prezentátor – což posiluje sebevědomí a zodpovědnost.

5. Přizpůsobení prostředí a nástrojů percepčním stylům neslyšících žáků

Kladný důraz na vizualitu: práci s obrazem, pohybem, barvou, prostorem.

Vyhýbat se jednostranným přednáškovým formám – upřednostňovat manuální, pohybové a inscenační aktivity.

6. Vytváření prostoru pro tvořivý projev a spolupráci

Podporovat žáky v samostatné tvorbě materiálů (plakáty, modely, společenské hry), čímž se zvyšuje jejich motivace a pocit kompetence.

Organizovat prezentace, výstavy, společné projekty mezi třídami a školami jako formu prezentace žákovských výstupů.

7. Budování kulturní a sociální identity neslyšících žáků

Zavádět témata související s kulturou neslyšících, znakovým jazykem, identitou a historií neslyšících.

Využívat umělecké činnosti jako nástroj pro posílení sounáležitosti a hrdosti na vlastní identitu.

8. Podpora vrstevnických vztahů a sociální inkluze

Vyučovat prostřednictvím spolupráce – hádanky, divadlo, tanec, společenské hry – které podporují integraci a přirozené vytváření smíšených týmů (neslyšící – slyšící).

Umožnit žákům účast na projektech, kde mohou ukázat své silné stránky (např. grafické, pohybové, emocionální).

9. Rozšíření nabídky alternativních hodin a projektových aktivit

V rozvrhu počítat s tematickými bloky (např. „Umění a emoce“, „Týden kreativity“, „Umění a věda“), které využívají projektové a integrační metody.

Organizovat tematické akce: „Den pantomimy“, „Divadlo stínů“, „Tanec světů“ – za účasti místní komunity.

10. Průběžné hodnocení a rozvoj didaktických metod

Povzbuzovat pedagogy k dokumentaci aktivit a sdílení zkušeností v síti škol.

Organizovat semináře, platformy pro výměnu scénářů a webináře, např. v rámci spolupráce PZG, integrovaných a speciálních škol.

Technická a organizační doporučení

- Vytvoření **otevřené platformy se zdroji v ČZJ** pro využití v uměleckém vzdělávání.
- Zavedení **nástrojů pro hodnocení uměleckého pokroku** u žáků s ohledem na jejich vizuální komunikaci, emoce a spolupráci.
- Spolupráce s místními kulturními institucemi a organizacemi neslyšících (workshopy, výstavy, filmové projekce, společné projekty).

Shrnutí

Umělecké vzdělávání může být **jazykem srozumitelným pro každého neslyšícího žáka** – jazykem emocí, obrazu a pohybu. Jeho široké zavedení ve speciálních a integrovaných školách přispívá nejen k **osobnímu rozvoji**, ale také k **sociální integraci, kulturní identitě a radosti z učení**. Projekt „Umělecké vzdělávání neslyšících“ nabízí hotová řešení a modelové inspirace, které stojí za to systematicky implementovat.